

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Christus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A esset, quæque ex eo utilitates habentur, antiquorum secuti opiniones, commemoravimus. Ut vero nunc Ægyptiorum commentum magis approbemus, quidnam aliud Petra quam firmamentum & stabilitatem affert? Unde Psalmo xxx. qui apud Hebræos xxxi. est, habetur: *Quia petra mea, & munitionis mea, quippe veluti arx in rupe sita, & turribus munita.* In vulgatis, *robur* legitur; interpretes alii *fortitudo mea*. Romanus *firmamentum* habet. Nam cum nos passim Christum Assertorem nostrum petra nomine accipi legamus, per petram nimirum pietatis nostræ stabilimentum intelligimus, super qua Ecclesiam ipse suam ædificaverit, quod vere fit divinitus decantatum passim, *Capitoli immo.* En. lib. 9. *bile saxum.* Romano enim Pontifici hæc promissa sunt, quippe Petro, qui Romæ (nemo hoc inficiari, nisi imperitus ausit) sedem fixit: cui, ut Evangelia testantur, potestas data est in orbem universum: quem locum etiam Theophylactus diligenter examinans: *Non unius, inquit, Ecclesie, non unius provincie imperium est Petro & successoribus ejus demandatum, ἀλλὰ πάσης τῆς οἰκουμένης, sed universi, ait, terrarum orbis.* Adhanc sententiam facit Nabuchodonosoris somniū, quem *ναυνοδοθεσοργ* appellat Strabo, qui per quietem imaginatus est, se statuam cernere visendæ magnitudinis, cujus caput aureū Somniū Nabuchodonosoris explicatio. esset, humeri & brachia argentea, ex ære venter, & femora: crura & pedes ferrei, luto ferruminati: ac *Nabuchodonosoris* saxum mox ingens, impulsore nullo, repente jugo montis avulsū in statuam procubuisse, eamque in cursu ejus prostratam & attritam in pulverem abiisse, qui ventorum mox statu dissipatus est: saxum mox adeo crevisse, ut totam suam magnitudine terram occuparet: Cujus quidem ita conspecta statuæ significatum Daniel, qui & Azarias Propheta potius quam conjector, ita explicavit, ut per caput aureum diceret Assyrium regnum demonstrari. Brachia & humeros argenteos, duos esse Reges, qui Imperium illud everfuri essent, atque horum alterum æramento similem, moturum ab Occidente in hujusmodi regni perniciem & everfionem: Mox rerum summam ferreum excepturum, lateque omnia obtenturum. Alii post rem gestam faciliore conjectura, imo animadversione potius oblata, ex subsecuto rerum eventu ita statuæ rationem acceperunt, ut dicerent aureum illud caput Assyrium quidem regnum significasse, quod primum omnium fuit in terris constitutum. Sed per argentea brachia, hinc Arbacem Medum, illinc Cyrum intelligunt, quorum alter, Assyrio sublato Imperio, regnum Medicum, alter Persicum constituerit. Per ventrem & femora athenæa, Alexandrum Macedonem, qui rubicundo colore fuit, significari, qui ab Occasu Profectus Orientem subegit: cujus regnum post ejus mortem à successoribus, quos per femora possis intelligere, scissum est. Per ferreos pedes Romanos interpretantur, qui magis adhuc Occidui quam Macedones fuere, Macedonumque opibus everfis, late sunt terris omnibus dominati. Hæc quidem illi tam vere, quam etiam ingeniose, omnibus dubio procul approbanda protulere.

CHRISTUS. CAP. VI.

Sed quod ad saxum pertinet, neque hi exequuntur, neque Josephus explicare voluit, consulto se interpretamentum illud præterire silentio professus: quoniam ex historica lege, præterita scriberet, non futura. Quod quidem homo Judæus ideo mihi videtur subticuisse, ne quæ de Christo subsecutura manifeste conspicere poterat, prodere cogeretur. Cui enim dubium sit, per saxum illud, Amplius somniū Nabuchodonosoris, & sacræ historie expositio. quod universam statuam, atque adeo totum uniuscujusque statuæ cultum sustulit atque dissipavit, Christianam intelligi pietatem, cujus sonus, per vulgata quippe doctrina, in omnem terram esset extensus, Pontificemque summum Petrum, & successores, non uni tantum provinciæ impetraturum, Amplius somniū Nabuchodonosoris, & sacræ historie expositio. sed ut Theophylacti verba repetamus, universo terrarum orbi leges & salutifera præcepta præscripturum? quod etiam tradit Cyprianus lib. contra Judæos altero, cap. 15. 16. 17. Quod vero dictum est à Daniele lapidem sine ullius manibus impulsū, id porro eo spectare ait Hefychius Hierosolymitanus, quod sine congressu viri & mulieris conceptus ejus processit & partus. Ita alibi: *Quod si alius Christi adre lapidem fecerit mihi, non exstabit illud de seclis lapidibus: si enim culerū admovent ei, polluetur: neque enim, seclis, neque dolata est Christi caro ab ulla hominis manu.* Apud Esai. quoque celebre est, *Christi Exod. c. 20. vers. 2. 5. Esai. 28. sum, eleclum, summum, angulare honore, quæ omnia agnoscit & Petrus epistola prima, addito, futurum ut qui crediderit in eum, minime sit aberiturus.* Ipsa ad Esaiæ verba ait Irenæus, uti non ex voluntate viri, sed ex voluntate Dei adventum ejus, qui secundum hominē est, intelligamus. Nam & quod

Daniel lapidem sine manibus excisum ait, hoc idem significat: id enim sine manibus est, quod non a operantibus humanis manibus, hoc est, virorum illorum, qui solent lapides cadere, nulla scilicet viri opera ejus in hunc mundum adventus futurus erat: hic enim lapis à terra ex virtute & arte conficitur Dei. Et apud Hebræos Psalm. 28. primo statim versu: *Clamo ad te Domine, qui petra, & ars praesidium meum es*, quo scilicet hostes numquam accedere potuerunt. De petra hac Tertullianus, ubi circumcissionem utramque comparat: *Circumcisis*, ait *nobis petrina acie*, id est, Christi praeceptis: petra enim Christus, multis modis & figuris praedicatus est.

PRAVARUM COGITATIONUM EXCUSSIO.

CAP. VII.

Psalm. 137.

Quoniam vero, ut Theologi consentiunt, petra Christus est, animadvertendum in Psalmis, ubi de parvulorum allisione ad petram sermo est, id nobis omnibus ita faciendum, ut scilicet cogitationes, affectuum pravorum plenas, pueriles & fatuas, priusquam adolescant, firmitatemque consequantur, deliberationique adhaerescant, esse quamprimum ad Christi petram allidendas, ita sentit Euthymius, idemque prius dixerat Adamantius. Hic ille omnino lapis est, ut saepe dictum, qui ad Angeli statuitur caput, quem ii reprobaverunt qui usum ejus non agnoverunt. Repudiabant enim eum inter Judæos sacerdotum principes, & ut Samaritanum explodebant, seductoremque, & novarum rerum authorem criminabantur: cum ecce in aedificii angulum à Deo translatus est, ibique positus, & firmiter stabilitus, duos conjunxit parietes: Judæorum unum, eorum, inquam, qui pietatem hanc secuti sunt, & Gentium alterum, qui Bapti-

Matth. 18.

Psalm. 118.

Matth. 21.

Esaie. 28.

Hinc dicitur

Aristippi de

erudito in

theatro spe-

Et ante ubi

non sedet

lapis super

lapidem, &

Plautus in

stas Lapis? Et

Amaryllis à

Theocritiano

pastore tota

lapis di-

citur, quod

nullis amicu-

li, ut idem ait,

precibus moveatur.

In hanc vero

sententiam vir

sanctitate ante

alios mortales

omnes insignis,

vatesque summus,

clamat in deserto,

solita-

mum vocat:

Potest Deus à

lapidibus istis

suscitare filios

Abra-

hamo: quippe

de stupidis,

peneque brutis

hominibus,

qui nihil adhuc

divinum sapiunt,

proptereaque

tamquam

lapides sine

sensu sunt. Nam

qui lapides adorabant,

lapidibus similes,

ut in Psalmo est,

evadebant. In

Exodi Can-

tico scribitur:

Vertantur in

lapides, donec

pertransseat

popu-

lus tuus, Domine:

quem locum ita

interpretatur

Adamantius, ut

intelligat de

gentibus dictum,

quas tantisper

lapidescere

supplicetur,

donec pertrans-

seat populus

Judæorum, cum

illud subsecu-

torum esset, ut

deletis illis, &

à Deo recedentibus,

gentes lapidem

exuturae essent,

proque duro &

stupido corde,

viventem, sensusque &

intelligentiae participem

rationem, per Christum suscepturae.

Nam & Cyprianus epistola libri secundi tertia: Evangelium illud, ex lapidibus excitari filios Abrahae de gentibus colligi ex Joannis ipsius verbis interpretatur. Graecis quidem, qui lapides totiens in populos mutari fabulantur, ansam dedit vocabulorum vicinitas & similitudo, quibus λᾶς & λαός & λᾶς & λαός lapis est, λαός vero populus, cum forte existimarent tam facilem esse mutationem ex lapidibus in populos, quam parvo momento λαός paroxitonus in λαόν oxytonum transire potest. Sed joci satis. Sane apud Esaiam primo supra quinquagesimum capite in hujusmodi similitudinem legas, Attendite ad petram unde excisi estis, quod paulo post explicat, Attendite ad Abraham patrem vestrum ut

SENSUUM EXPERS, CAP. VIII.

Plerumque autem per lapidem expertem sensus hominem intelligimus, unde illud apud Comicum: *Quis scias Lapis?* Et Amaryllis à Theocritiano pastore tota lapis dicitur, quod nullis amicu- li, ut idem ait, precibus moveatur. In hanc vero sententiam vir sanctitate ante alios mortales omnes insignis, vatesque summus, clamat in deserto, solitatum vocat: *Potest Deus à lapidibus istis suscitare filios Abrahamo*: quippe de stupidis, peneque brutis hominibus, qui nihil adhuc divinum sapiunt, proptereaque tamquam lapides sine sensu sunt. Nam qui lapides adorabant, lapidibus similes, ut in Psalmo est, evadebant. In Exodi Cantico scribitur: *Vertantur in lapides, donec pertransseat populus tuus, Domine*: quem locum ita interpretatur Adamantius, ut intelligat de gentibus dictum, quas tantisper lapidescere supplicetur, donec pertransseat populus Judæorum, cum illud subsecutorum esset, ut deletis illis, & à Deo recedentibus, gentes lapidem exuturae essent, proque duro & stupido corde, viventem, sensusque & intelligentiae participem rationem, per Christum suscepturae. Nam & Cyprianus epistola libri secundi tertia: Evangelium illud, ex lapidibus excitari filios Abrahae de gentibus colligi ex Joannis ipsius verbis interpretatur. Graecis quidem, qui lapides totiens in populos mutari fabulantur, ansam dedit vocabulorum vicinitas & similitudo, quibus λᾶς & λαός & λᾶς & λαός lapis est, λαός vero populus, cum forte existimarent tam facilem esse mutationem ex lapidibus in populos, quam parvo momento λαός paroxitonus in λαόν oxytonum transire potest. Sed joci satis. Sane apud Esaiam primo supra quinquagesimum capite in hujusmodi similitudinem legas, *Attendite ad petram unde excisi estis*, quod paulo post explicat, *Attendite ad Abraham patrem vestrum* ut

Exod. 15.

Focis per-

venustus

Graecorum